

KONGRE KÜTÜPHANESİ SINIFLAMA SİSTEMİNİN GEÇMİŞİ

ESKİ DİZGELER

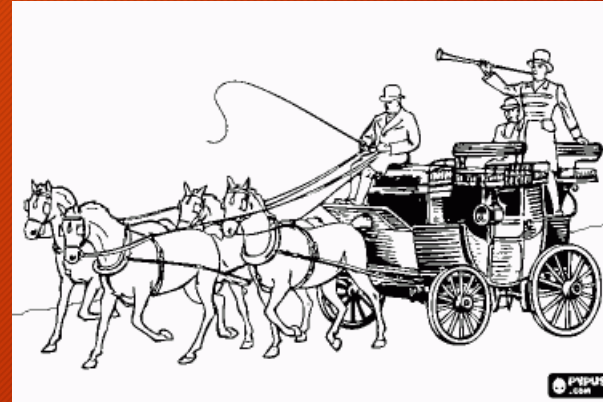
Kongre
Kütüphanesi, 24
Nisan 1800'de kabul
edilmiş olan "Birleşik
Devletler
Hükümetinin yer
değiştirme ve
yerleşmesinin
sağlanmasına ilişkin
yasa"nın 5. maddesi
uyarınca kuruldu.

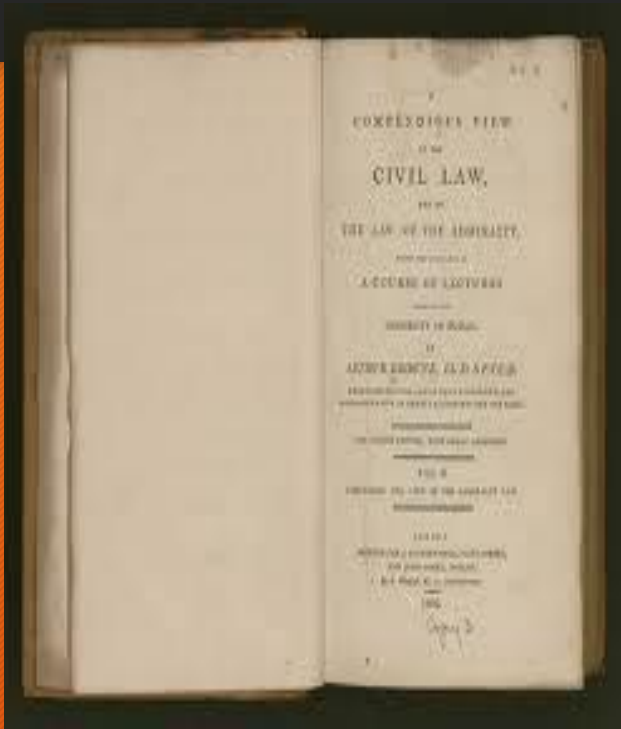
- Ondan önce Kongre,
Library Company of
Philadelphia ile New York
Society Library'i
kullanıyordu.

Kongre Kütüphanesi için ilk
dermeyi seçmenin başlıca
sorumlusu Massachusetts senatörü
Samuel Lexeter idi. Londra
kitapçıları Cadell ve Davies'e 740
kitap ısmarlandı.

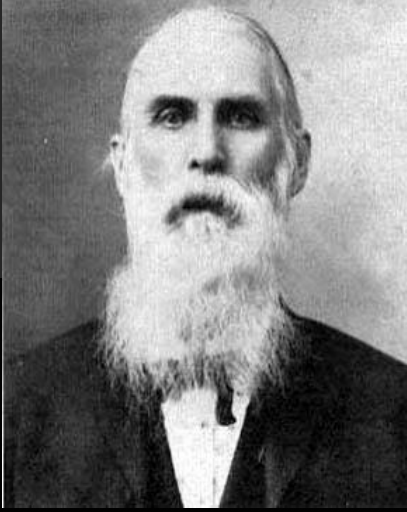
- Bu kitaplar Londra'dan 11
Aralık 1800'de yola çıkarıldı ve
Washington'a 2 Mayıs 1801'de
ulaştı.

- 10 Ocak 1802'de Kongre,
"Kongre'nin 2 meclisince
kullanılacak olan kütüphaneye
ilişkin yasa" yı kabul etti.

- Yasa, Kongre Kütüphanesi için yer ayrılmasını, Senato Başkanı ile Meclis Sözcüsünün uygun kurallar ve yönetmelikler oluşturmasını öngörüyordu.

Başkan Thomas Jefferson 3 gün sonra ilk Kongre Kütüphanecisini atadı. O, Temsilciler Meclisi görevlisi Virginia'lı John Beckley idi.

Kongre Kütüphanesinin kullandığı ilk sınıflama dizgesi, kitap boylarına dayalı idi; folyo, kuarto, oktavo, duodesimo'lar. Bunların herbirinde demirbaş numaralarına göre alt düzenleme yapılıyordu.

18 sınıftan oluşan ilk konu düzenlemesi 1812 yılında uygulamaya konuldu.

İlk sınıflama, 1789'da Benjamin Franklin'in Library Company of Philadelphia'da kullandığı dizgeye dayanıyordu.

Library Company'deki sistemin temelini ise, Sir Francis Bacon ile Jean Le Rond d'Alembert 'in sınıflama dizgeleri oluşturuyordu.

1812 dizgesinin sınıfları şunlardı:

1. Dinler tarihi
2. Kilise tarihi
3. Çağ bilimi (Uygarlık tarihi)
4. Coğrafya ve topografya
5. Hukuk
6. Töre bilimi, ilahiyat, mitoloji
7. Mantık, belagat
8. Sözlükler, dil bilgileri
9. Genel ve yerel politikalar, politik ekonomi
10. Ticaret
11. Askerlik ve denizcilik
12. Tarım
13. Doğal tarih, doğal ve deneysel felsefe
14. Hekimlik, cerrahlık ve kimya
15. Şiir, drama, roman eserleri
16. Sanatlar ve bilimler
17. Gazeteler
18. Haritalar, krokiler, planlar

- Son 2 sınıf, sınıf bölümleri değil; biçim bölümleridir.
- Genellikle, her sınıf altında eser boylarına göre alt bölümleniyor.
- Alt bölüme girenler de alfabetik sırada düzenleniyor.

Jefferson dizgesi

- 24 Ağustos 1814'te Kongre Kütüphanesi, Kongre yapısının büyük kesimi gibi İngiliz askerlerince yakıldı. Dermesinin büyük bir bölümü yangında yok oldu.
- Thomas Jefferson kişisel kütüphanesini Kongre'ye satmayı önerdi. 1815'te Kongre, Jefferson'un kendi dizgesi ile sınıflanmış 6487 kitaptan oluşan dermesinin 23.950 dolara satın alınmasını onayladı.

- Her yeni gelen kütüphaneci dizgede değişiklikler yapmıştı. 1864'ten 1897'ye kadar Kongre Kütüphanecisi olan Ainsworth Rand Spofford, hem sınıflamada hem de notasyonda önemli düzeltmelere yöneldi.
- Özgün olarak, bölüm numarası ile kitap numarasının kesir benzeri düzenleme içinde birleştirildiği bir notasyon geliştirilmişti. Söz gelişi 4/27; 4. Bölüm, Amerikan tarihi; 27 kitap numarası anlamını taşıyordu.

Bazen bir düzine veya daha çok eserin girişı, demirbaş sırasında düzenlenerek yapılırdı ve bunlar harflerle, l, m, vb eklenerek numaralandırılırdı.

- Spofford notasyonu öylesine elden geçirildi ki, kesirli gösterimde payda bir kitap numarası değil, gerçekte bir raf numarası oldu. Söz gelişi 15/9456 artık 15. Bölüm, teknoloji; 9456 numaralı raf anlamını ifade ediyordu.

- Zaman içerisinde değişiklik alt bölümlerin çoğalmasına; notasyonun, göreceli değil sabit bir yerleştirmeyi gösterdiği anlamına dönüştü. Bununla birlikte kütüphanenin dermesi büyürken raf numarası yerleştirme ile ilgili anlamını yitirip yalnızca konu anlamına dönüştü.

Kongre kütüphanesi sınıflaması

1890'lara doğru Jefferson dizgesinin artık yeterli olmadığı açıklık kazandı. Derme 7000'den yaklaşık 1.000.000'a yükselmişti.

1897'de yeni kütüphane yapısına taşınma, bu gerçeği daha somut biçimde ortaya çıkardı.

O sırada Kongre Kütüphanecisi olan John Russel Young, katalog biriminin başı C. M. Hanson ile baş sınıflamacı Charles Martel'i Kongre Kütüphanesi için yeni bir sınıflama sistemi oluşturmanın imkanlarını araştırmakla görevlendirdi.

Aralık 1897’de Young şü bilgiyi verdi;

“Değiştirilmez bir kural olarak, genel dermeyi parçalara bölecek hiçbir sınıflama yöntemi yeğlenmemelidir.

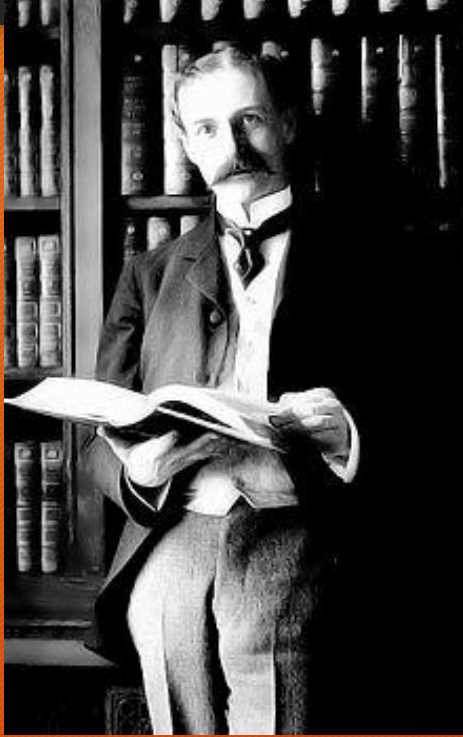
Kongre Kütüphanesi, sonunda Cumhuriyet’in evrensel bir kütüphanesi olmalıdır. Şimdi dünyadaki en büyüğü kütüphanesi sarayı da yükseltildi. Onun, Amerika’nın, bütün yerlerce ve zamanlarca eklenen ve desteklenen bir yazın ve sanat evi olduğu veya olacağı umulmaktadır. »

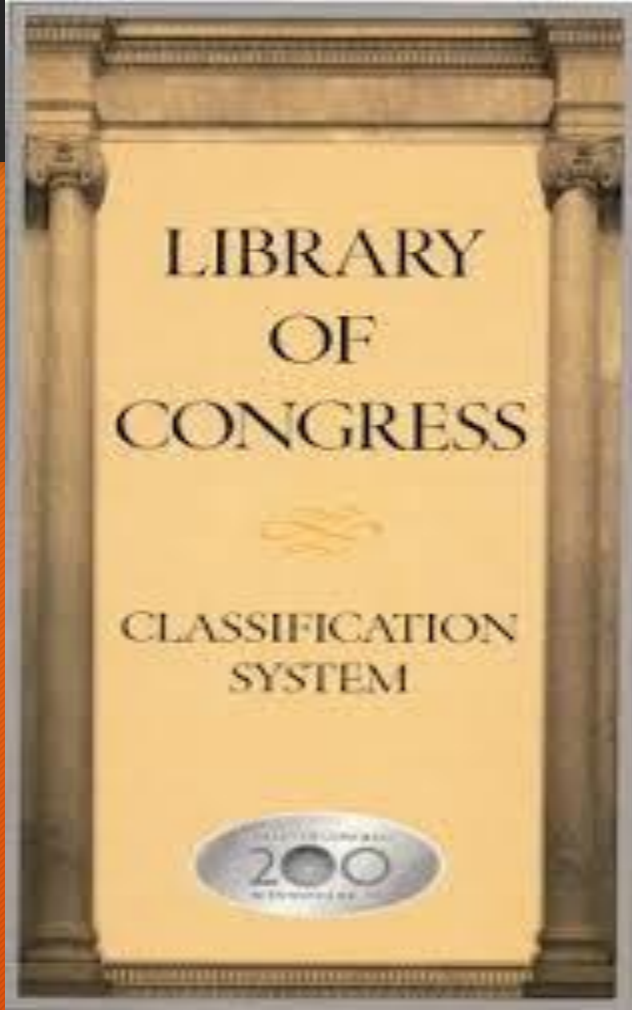

Ve artık düzenleme işinin biçimlendirilebilir bir durumda olduğu sırada yapılan değişiklik yalnızca bugün neyin en elverişli olduğu için yapılmamalı; bugünden yüzyıl sonra da neyin en kullanışlı olacağı düşünülmeden hiçbir adım atılmamalıdır.”

1898'de Kongre Kütüphanecisi olan Herbert Putnam, yeniden sınıflama planlarını güçlü biçimde destekledi. O bu konuda şunu yazdı;

“Kütüphanenin şimdi bir sınıflaması var: Thomas Jefferson’ın 6700 ciltlik kütüphanesi için 1815’te kabul ettiği sınıflama üzerine yaptığı önemsiz genişletmesi; zayıftır, katıdır, esnek değildir ve 1.000.000 ciltlik bir kütüphaneye yakışmamaktadır. Bütün kütüphane yeniden sınıflanmalıdır.”

Hanson ve Martel
yayınlanmış 3 önemli
sınıflama sistemi
üzerinde durdular;

- ❖ Melvil Dewey'in *Decimal Classification*'ı (Ondalık Sınıflama)
- ❖ Charles Ammi Cutter'in *Expansive Classification*'ı (Genişler Sınıflama)
- ❖ Otto Hardwig'in *Halle Schema*'sı

- Dewey'in dizgesi 100'ü aşkın kütüphaneye kabul edilmişken, Kongre Kütüphanesi'nin onun üzerinde herhangi bir değişiklik yapmasına karşı çıktığı için kabul edilmemiştir.

- Üstelik Martel, "*Decimal Classification*"ı (Ondalık Sınıflama) sınıflamaya uygun bir notasyon değil; notasyona bağlı ve ona uymak için yapılmış bir yapı" diye eleştirdi.

- *Halle Schema*'sının Kongre Kütüphanesi'ne yaralı olmaktan çok geleneksel Alman felsefesi düşüncesinin Kongre Kütüphanesi'ne uygulanmasına yönelik olacağı düşünüldü.

- Bunlara karşılık, Cutter 'in *Expansive Classification*'na (Genişler Sınıflama) ciddi bir önem verildi. Cutter, çok yardım edici ve gerekli değişikliklere izin vermeye hazır idi.

Charles Ammi Cutter'ın *Expansive Classification*'ında genişletilecek ilk dizelge olarak Class Z: Bibliography and Library Science seçildi.

Çünkü o, yeniden sınıflama tasarımı için gerekli kaynak eserleri içine alıyordu.

Z sınıfında Cutter'ın sınıflaması kullanılmakla birlikte, sonraki sınıfların büyük çoğunluğu özgün gelişmeler sundular.

YENİ KONGRE KÜTÜPHANESİ SINIFLAMA TASLAKLARI

Hanson Kongre Kütüphanesi'ne gelmeden önce, Wisconsin Üniversitesi Kütüphanesi'nde Cutter'ın sınıflaması ile çalışmıştı.

Cutter'ın sınıflar taslağı temelde, tek harflerin kullanıldığı konu sınıflarından oluşuyordu. Tek harfler, bir veya iki harf eklenerek genişletilmiş olacaktı.

CUTTER CLASSIFICATION SYSTEM

A General works: encyclopedias, periodicals, society publications
B-D Philosophy, Psychology, Religion
E, F, G Biography, History, Geography and travels
H-J, K Social sciences, Law
L-T Science and technology
U-VS Military, Sports, Recreation
VT, VV, W Theatre, Music, Fine arts
X Philology: expanded by language
Y Literature: expanded by language, and in English form - e.g., YY is English and American literature, YYP is poetry in English
Z Book arts, Bibliography

- Hanson, düzeltme ve uygulamada tek harfler kullandı; fakat onları notasyon oluşturmak üzere, sayısal olarak genişletti. Bu Kongre Kütüphanesi Sınıflaması için kullanılacak olan harflerin ve sayıların karma notasyonu olarak sonuçlandı.

- Hanson'un düzeltme ve yerleştirmesinde *Expansive Classification*'ın sırasına göre tek önemli değişiklik; toplumsal bilimler ile bilimler arasında sanatların (güzel sanatlar, müzik ve yazın) yerleştirilmesi idi.

ALT SINIF DİZGELERİ

- Kongre Kütüphanesi'ndeki uzmanlar bibliyografyaları, bilimsel eserleri, kapsamlı tarihleri ve başlangıcında bir sınıfın ve alt sınıfın temel içeriğini belirleyen mevcut sınıflama dizgelerini inceleyerek her alt sınıf için bağımsız dizgeleri geliştirdiler.
- Uzmanlar bireysel alt sınıflar üzerinde, bütün dizgeden sorumlu bir editörle birlikte, bağımsız olarak çalıştılar.

- Bütün sınıflardaki ana birleştirici etken; çift harfler, asal sayılar ve Cutter sayılarından oluşan notasyondur. Bu, D sınıfının 1902 deki gelişimine kadar kesin değildi.

D sınıfı, Z ve E-F sınıflarında kullanılan tek harfler yerine çift harflerin kullanıldığı ilk dizelge oldu.

- Bağımsız cetvellerin yayımlanması 1901'de E-F sınıfı ile başladı. 1 Haziran 1094 te D, E-F, M, Q, R, S, T, U ve Z sınıflarının dizgeleri tamamlandı. O yıllarda A, C, H ve V sınıfları gelişim sürecinde idiler.

Amerika İç Savaş'ında kurulmuş Kongre Kütüphanesi Ofisi

© 2007 Troy Johnston